

[Grethe Philip.]

riale, der giver et bredt udsyn over de tendenser, der er i gang, bl. a. ud fra de målsætninger, vi har sat os. Vi går nu fra et samfund, hvor der før blot en halv snes år siden i brede grupper måtte vises stor nøjsomhed, men hvor der igennem de sidste år har været en næsten eksplosivt hurtig økonomisk vækst. Fra dette samfundsmønster går vi ind i en ny fase, hvor udgangspunktet, hvad velstand angår, er betydeligt højere, men hvor den økonomiske vækst ser ud til at blive meget beskeden, særlig når vi også skal se at komme af med noget af vores valutagæld til udlandet.

Jeg vil gerne takke ministeren og embedsmændene for det materiale, vi har fået i hænde til at få et overblik over de omskiftelser, vi står over for, og de muligheder, vi har, og som også gerne skulle give os inspiration til at tage nogle dogmer op til omvurdering og i det hele taget til at gå i gang med nytænkning på forskellige områder under de nye vilkår.

Ministeren siger, at redegørelsen ikke er skrevet med ført hånd. Jeg håber ikke, det misforstås, hvis jeg siger, at det føler man. Tingene siges lige ud og usødet, og det er tiltalende. Redegørelsen bygger på en række forudsætninger, der virker rimelige. På et par punkter kunne man måske have taget mere med. Om fællesmarkedet siger man således blot, at der ikke er gjort bestemte antagelser om udfaldet af forhandlingerne om dansk deltagelse i fællesmarkedet, men det forudsættes, at der ikke sker forringelser i de handelspolitiske vilkår for den danske udenrigshandel. Jeg skal ikke bebrejde arbejdsgruppen, at den ikke har opstillet en række alternativer, alt efter, om vi kommer ind i fællesmarkedet eller ej. Det må være rigtigt i en redegørelse som denne at arbejde ud fra de politiske beslutninger, der er truffet i folketinget om indtræden i fællesmarkedet, og hvorefter vi vil følges med England, men det er dog måske en smule optimistisk som en helt given sag at gå ud fra, at der

ikke sker nogen forringelse i de handelspolitiske vilkår. I hvert fald kunne man dog vel tænke sig, at der skete en ændring i bytteforholdet.

Det forudsættes, at forsvarsbudgettet vil have stort set samme omfang som nu. Ændringer på det sikkerhedspolitiske område med en eventuelt forkortet tjenestetid for de værnepligtige og en mindre dækningsstyrke ligger dog vel inden for mulighederens grænse, og det ville øge det samlede arbejdsudbud.

Ind- og udvandring er heller ikke behandlet, i hvert fald ikke, så vidt jeg har bemærket det, i større udstrækning. Spørgsmålet er: vil der strømme fremmedarbejdere hertil i stor mængde, eller vil der ske det, som nogle tror, at vi bliver tappet for vores kvalificerede folk? Måske sker der begge dele på én gang.

Det ligger bag hele redegørelsen, at man forventer nogenlunde samme produktivitetsstigning pr. arbejdstime som hidtil. Men kunne vi ikke påvirke denne vækst og øge den, f. eks. ved at give større medarbejderindflydelse eller ved andre former for samarbejde, der kunne gøre den enkelte mere engageret i sit arbejde?

Og så endnu et spørgsmål, der vedrører de forudsætninger, vi bygger på. Der finder i øjeblikket et fundamentalt skred sted i de unges familiemæssige forhold og i deres afvejning af på den ene side ambitiøse mål tilstræbt igennem slid og stress og på den anden side en mere afslappet, let skødesløs arbejds- og livsform, hvor statussymbolerne bliver nogle helt andre og måske af meget mindre materiel karakter. Og for at blive lidt mere konkret og udtrykke det i de gængse arbejdsstermer: hvorledes vil det påvirke arbejdsudbud og bevægelighed på arbejdsmarkedet, at mand og kone i højere grad hjælpes ad både med det huslige og med andre ting i hjemmet og begge går ud og har erhvervsarbejde? Vil de muligvis blive mindre bundet af de faste arbejdstider, som vi jo klynger os så stærkt til, jeg synes til stor